

PAKOLAISNEUVONTA

PAKOLAISNEUVONNAN VUOSI 2021

Toiminnanjohtajalta

Työmme haavoittuvassa asemassa olevien puolesta jatkui

Pakolaisneuvonnan toiminnan ytimenä myös vuonna 2021 oli tarjota turvapaikanhakijoille, pakolaisille ja muille ulkomaalaisille oikeudellista apua ja neuvontaa. Juristimme antoivat maksutonta oikeudellista neuvontaa paperittomille, ihmiskaupan uhreille ja yleisemmin ulkomaalaisasioissa yli 3 500 kertaa ja ottivat hoitaakseen 462 uutta toimeksiantoa. Lisäksi teimme vaikuttamistyötä haavoittuvassa asemassa olevien ulkomaalaisten aseman parantamiseksi Suomessa.

Vuotta 2021 leimasivat yhtäältä useat Pakolaisneuvonnan toimintaan vaikuttaneet humanitaariset kriisit. Koronapandemia väistyi uutisissa taka-alalle elokuussa, kun ääriliike Taliban otti nopeasti haltuunsa käytännössä koko Afganistanin. Pakolaisneuvonnassa tilanteen kriisiytyminen näkyi erityisesti yhteydenottoina koskien sitä, miten Suomessa olevat afganistanilaiset voisivat saada perheensä turvaan Suomeen. Myöhemmin syksyllä otimme kantaa humanitaariseen kriisiin Valko-Venäjän ja EU-maiden rajalla. Muistutimme, että ihmisoikeuksista – kuten oikeudesta hakea turvapaikkaa – tulee pitää kiinni kaikissa tilanteissa.

Toisaalta kotimaassa saatiin hyviä uutisia, kun turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa parantanut lakimuutospaketti tuli vihdoin elokuussa voimaan. Paketilla peruttiin osa vuonna 2016 tehdyistä heikennyksistä, jotka ovat vaikuttaneet paitsi hakijoiden oikeusturvaan myös katastrofaalisesti Pakolaisneuvonnan talouteen. Keskeisin muutos Pakolaisneuvonnan toiminnan jatkumisen kannalta oli oikeusapupalkkioiden palauttaminen työmäärään perustuviksi turvapaikanhakijoiden yksityisille avustajille – vuonna 2016 käyttöön otettujen kiinteiden asiakohtaisten palkkioiden sijaan. Vuosi jäi silti edelleen selvästi tappiolliseksi eikä ole odotettavissa, että lakipalveluidemme tuotot tulevaisuudessakaan nousisivat aikaisemmalle tasolle.

Taloudellista tukea tarvitaan edelleen kipeästi, jotta pystymme jatkamaan toimintaamme. Haluankin lämpimästi kiittää kaikkia tukijoitamme ja yhteistyökumppanejamme siitä, että teette työmme mahdolliseksi.

Jatketaan yhdessä työtä jakamattoman ihmisarvon puolesta myös vuonna 2022!

Pia Lindfors
Toiminnanjohtaja

Työmme tuloksia 2021

54 % koski kansainvälistä suojelua,
20 % perheenyhdistämistä ja perhesidettä

Oikeusapupalvelut

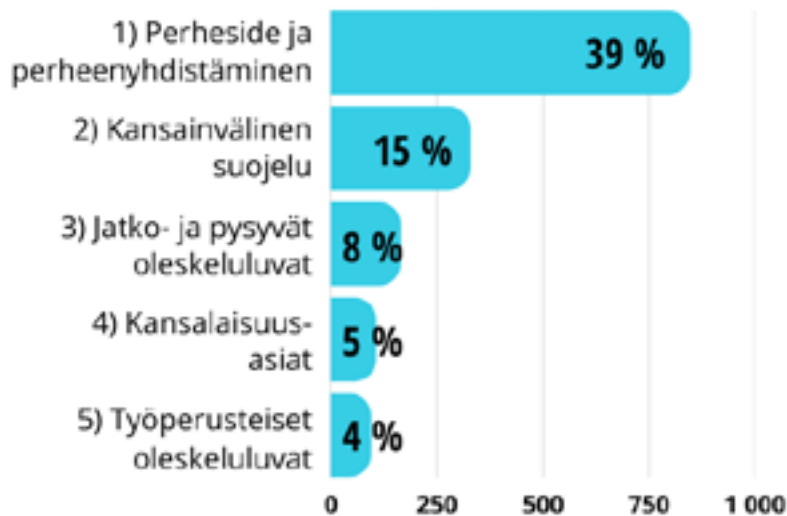
Pakolaisneuvonnan toiminnan ydintä on järjestön perustamisesta lähtien ollut turvapaikanhakijoiden oikeudellinen neuvonta ja avustaminen. Vuonna 2021 otimme vastaan 462 uutta toimeksiantoa.

Toimeksiannoista yli puolet koski kansainvälistä suojelua ja joka viides toimeksianto koski perheenyhdistämistä. Uusintahakemuksiin liittyvien toimeksiantojen määrä kasvoi jälleen: yli neljäsosa toimeksiannoista oli uusintahakemuksiin liittyviä tapauksia.

Veimme ylikansallisiin kolme uutta tapausta, jotka liittyivät kansainvälistä suojelua saaneiden perheenyhdistämiseen: kaksi YK:n lapsen oikeuksien komiteaan ja yksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen (EIT). Lisäksi heti alkuvuodesta vietiin yksi tapaus YK:n kidutuksen vastaiseen komiteaan.

Yleisneuvonnan kysytyimmät aiheet

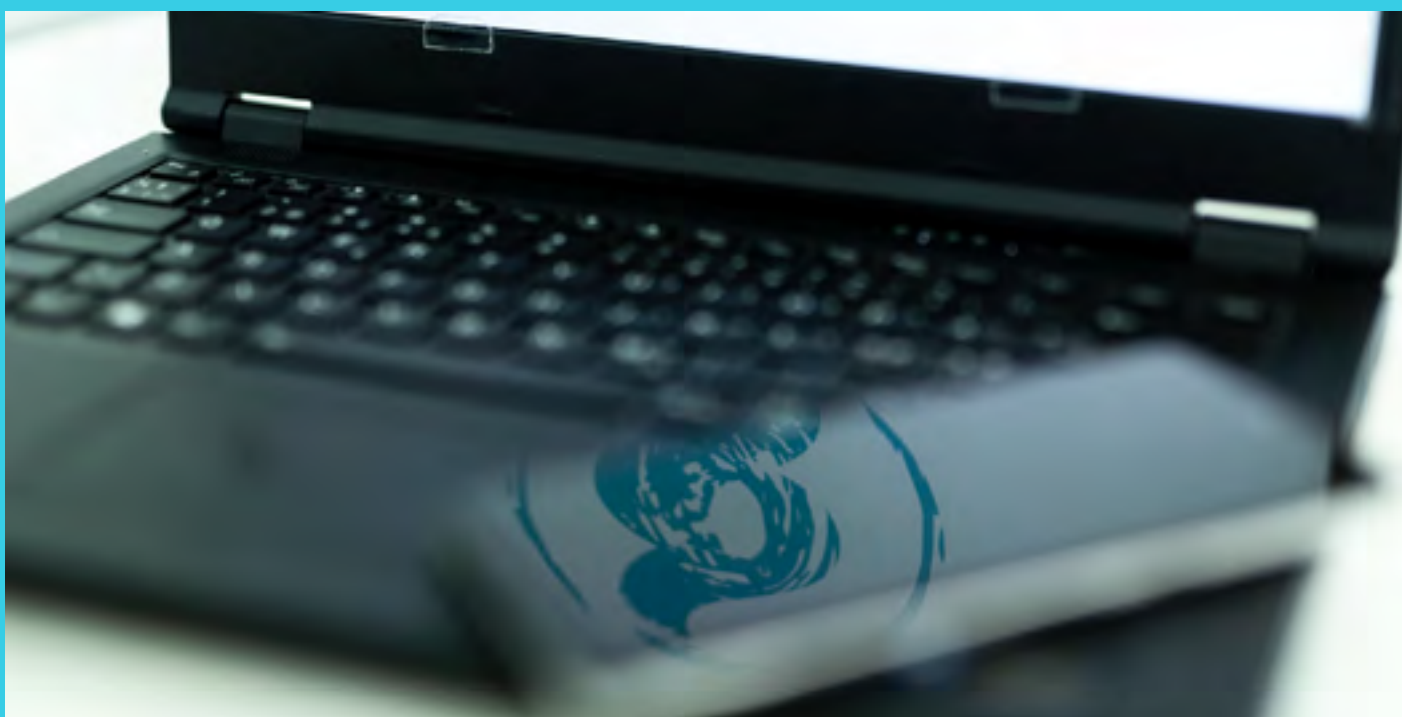

2169
neuvontaa
maksuttoman oikeudellisen
neuvonnan kautta

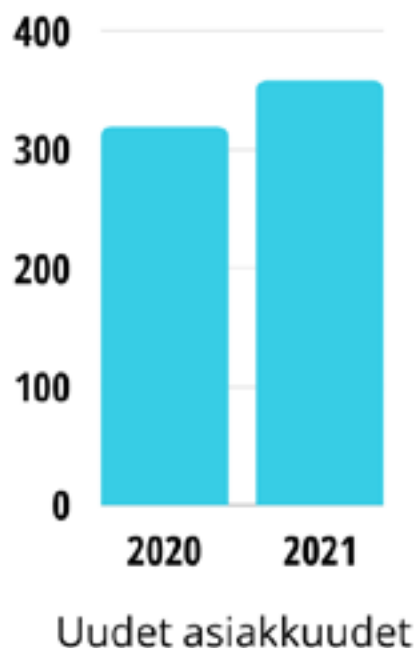
Yleisneuvonta

Annoimme 2169 kertaa oikeudellista neuvontaa maksuttoman neuvontapalvelumme kautta. Kysytyin aihe neuvonnassa oli perhesiteisiin ja perheenyhdistämiseen liittyvät kysymykset. Kansainväliseen suojeluun liittyviä yhteydenottoja tuli toiseksi eniten.

Suuri muutos yhteydenottojen aiheissa oli se, että viime vuonna jo lähes 40 % yhteydenottoista koski perheenyhdistämistä. Afganistanin kriisi vaikutti tähän selkeästi: Suomessa asuvien afganistanilaisten huoli perheenjäsenistään sekä pyrkimys saada heidät turvaan näkyi ja kuului yleisneuvonnassamme.

352
uutta asiakkuutta
Paperittomat-neuvonnassa

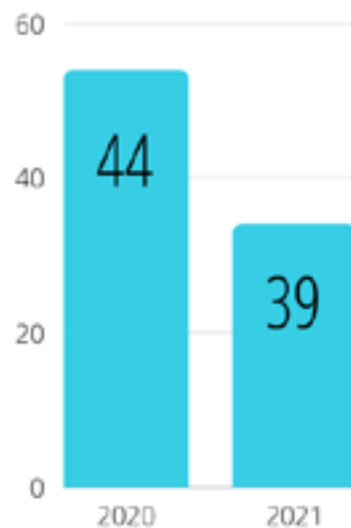
Paperittomien oikeudellinen neuvonta

Paperittomien neuvonnassa käynnistyi 352 uutta asiakkuutta. Näistä huomattava osa (16 %) oli lapsiperheitä. Paperittomien neuvontaan tulleista yhteydenotoista suurin osa (80 %) koski turvapaikanhakijataustaisia ihmisiä.

Yksittäisten asiakkuuksien hoitamiseen käytettyjen yhteydenottojen keskimäärä kasvoi selvästi, mikä kertoo asiakkaiden pitkittyneistä ja vaikeasti ratkaistavista tilanteista.

104
aktiivista
ihmiskauppaan
liittyvää asiakkuutta

Uusia asiakkaita

Ihmiskaupan uhrien oikeudellinen neuvonta

39 uudella Pakolaisneuvonnan asiakkaalla tunnistettiin ihmiskauppaviitteitä. Kaikista asiakkaistamme ihmiskauppaviitteitä oli yli sadalla.

Erilaisia ihmiskauppaan liittyviä toimeksiantoja käynnistyi yhteensä 33. Ihmiskaupan uhrin tarvitseman oikeudellisen neuvonnan lisäksi Pakolaisneuvonnan juristit avustivat uhreja rikosasioissa. Lisäksi Pakolaisneuvonnan juristit avustavat uhreja turvapaikkamennettelyssä sekä muissa viranomaisprosesseissa.

Pakolaisneuvonta tarjoaa ihmiskaupan uhreille matalalla kynnyksellä oikeudellista neuvontaa ja mahdollisuutta keskustella tilanteestaan aiheeseen erikoistuneen juristin kanssa. Kaikki Pakolaisneuvonnan juristit on koulutettu tunnistamaan ihmiskauppaviitteitä.

14

koulutusta ja luentoa

15

**asiantuntija-
puheenvuoroa**

17

lausuntoa

49

**tapaamista viranomaisten ja
poliitikkojen kanssa**

Vaikuttamistyö

Ydintoimintaamme kuuluu myös vaikuttamistyö haavoittuvassa asemassa olevien ulkomaalaisten aseman parantamiseksi Suomessa.

Vuonna 2021 kirjoitimme yhteensä 17 lausuntoa, jotka koskivat muun muassa turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa, kansainvälistä suojelua saaneiden perheen yhdistämistä, EU Pactia, kansalaisuuslakia, laajamittaiseen maahantuloon varautumista sekä sisäisen turvallisuuden selontekoa.

Olimme kuultavana niin eduskunnassa kuin eri ministeriöissä, minkä lisäksi tapasimme lähes viikoittain eri viranomaisia ja poliitikkoja.

Lisäksi juristimme pitivät yhteensä 14 koulutusta tai luentoa ja 15 asiantuntijapuheenvuoroa erilaisissa tilaisuuksissa.

Pakolaisneuvonnan vuosi 2021

Helmikuu

Helmikuun alussa YK:n kidutuksen vastainen komitea (CAT) pyysi – jälleen kerran – Suomea keskeyttämään asiakkaamme käännetyksen täytäntöönpanon. Kyse oli traumatisoituneesta kidutuksen uhrista, jonka haavoittuvaa asemaa ei oltu tunnustettu eikä huomioitu päätöksenteossa turvapaikkaperusteita ja uskottavuutta arvioitaessa. Kyseessä oli jo neljäs tapaus, joka komiteaan jouduttiin viemään puolen vuoden sisään. Kyseessä on siis Suomen turvapaikkamenettelyä koskeva laajempi ongelma, johon on korkea aika puuttua niin Maahanmuuttovirastossa kuin tuomioistuimissa.

Maaliskuu

Nostimme esiin perheenyhdistämisen epäkohtia Suomessa. Julkaisimme YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n pyynnöstä laatimamme selvityksen, joka vahvistaa juristiemme käytännön työssä tekemiä havaintoja: kansainvälistä suojelua saaneiden perheenyhdistämistä on Suomessa tehty kohtuuttoman vaikeaa.

[Lue lisää selvityksestäme täältä.](#)

”Erytisesti lapsiperheiden kohdalla perheenyhdistämisen estyminen kokonaan tai eron pitkittyminen valitusprosessien vuoksi on epäinhimillistä. Lapsen ja vanhemman perhe-elämän estäminen ilman välttämätöntä syytä on vakava lapsen oikeuksien loukkaus. Edes päätöksen mahdollinen muuttuminen valitusteitse ei korjaa aiheutettua vahinkoa”,

sanoo selvityksen tehnyt Pakolaisneuvonnan
vastaava lakimies Hanna Laari

Kesäkuu

Kesäkuussa saatiin pitkään kaivattuja hyviä uutisia, kun turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa vahvistava lakimuutos hyväksyttiin. Lakimuutoksella käytännössä peruttiin osa vuonna 2016 tehdyistä heikennyksistä turvapaikanhakijoiden oikeusapuun: turvapaikkapuhuttelussa avustamista koskeva rajoitus poistettiin, yleinen 30 päivän valitusaika turvapaikka-asioihin palautettiin ja turvapaikka-asioista maksettavat oikeusapupalkkiot palautettiin työmäärään perustuviksi. Muutokset tulivat voimaan elokuun alusta.

Elokuu

Ääriliike Taliban otti vallan Afganistanissa. Tilanne näkyi välittömästi maksuttomassa oikeudellisessa neuvonnassamme: lähes kaikki yhteydenotot tulivat nyt afganistanilaisilta, jotka pelkäsivät oman tai perheensä turvallisuuden puolesta. Elokuun aikana saimme yli 250 Afganistanin tilanteeseen liittyvää yhteydenottoa. Vaadimme Suomelta pikaista toimintaa: paitsi nopeita evakuoiteja, myös Suomessa asuvien afganistanilaisten auttamista ja afganistanilaisten perheenyhdistämisen helpottamista.

Lue Afganistan-kannanottomme täältä:

[Afganistanin tilanne vaatii Suomelta pikaisia toimia](#)

Pakolaisneuvonnan vuosi 2021

Syyskuu

Annoimme lausunnon sisäministeriölle perheenyhdistämiseen ehdotetuista muutoksista. Totesimme, että lakiluonnoksessa ehdotetut muutokset perheenyhdistämiseen ovat välttämättömiä, jotta oikeus perhe-elämään toteutuisi myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osalta. Puutuimme launnossa kuitenkin siihen, että ehdotetut muutokset eivät missään nimessä ole riittäviä.

Lue lausuntonne täältä:

[Pakolaisneuvonnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta](#)

Joulukuu

Nostimme esiin perheenyhdistämisen epäkohtia Oikeus perheeseen -kampanjassamme ja keräsimme varoja Pakolaisneuvonnan työhön perheiden puolesta. Tuhannet kiitokset kaikille lahjoittaneille – työmme perheenyhdistämisen puolesta jatkuu!

Tutustu kampanjaan täällä:

[Oikeus perheeseen -joulukampanja](#)

Marraskuu

Humanitaarinen kriisi Valko-Venäjän ja EU:n rajalla oli marraskuun lopulla johtanut ainakin 10 ihmisen kuolemaan. Uutisoinnissa keskityttiin puhumaan hybridisodasta ja turvallisuusuhista. Muistutimme yhdessä muiden eurooppalaisjärjestöjen kanssa päättäjiä siitä, että kyse on ennen kaikkea mittaamatonta kärsimystä aiheuttavasta humanitaarisesta kriisistä. Vaadimme Euroopan unionilta ja sen jäsenvaltioilta kansainvälisten sopimusten edellyttämää vastausta tilanteeseen.

Lue kannanotto täällä:

[Eurooppalaisjärjestöt: EU:n on kunnioitettava oikeuksia ja arvoja Euroopan rajoilla](#)

Kiitos tukijoillemme!

Teidän ansiostanne pystymme jatkamaan työtämme myös vuonna 2022.

Taitto: Emilia Toivanen
Valokuvat: Sapfograf Oy

PAKOLAISNEUVONTA